

Damó István

Király Gábor festményei előtt

Örömmel vállaltam Király Gábor felkérését kecskeméti kiállításának megnyitására. Közöttünk tanár-diák kapcsolat állt fenn sokáig, most pályatársak vagyunk. Habár Gábor nem volt közvetlen tanítványom – Bardócz Lajos barátunk diákja volt –, de a középiskolai négy év alatt egy légtérben dolgoztunk. Így megismerhettem, követhetem minden lépését. Már akkor kitűnt elkötelezett magatartásával. Olyan tulajdonságokra figyeltem fel, mint a kitartás, megszállottság, hit, és végül, de nem utolsósorban tehetségére. Olyan tulajdonságok, amit egy művésztanár szeretne meglátni, észrevenni minden tanítványában.

A szakközépiskola elvégzése után, az Egri Eszterházy Főiskola növendékeként, többször próbálkozott a Budapesti Képzőművészeti Egyetem grafika szakára felvételizni, mindig majdnem sikeresen. Hogy nem lett az egyetem növendéke, meggyőződésem, hogy nem az ő hibája volt. A főiskolai évek alatt nyaranta találkoztunk, beszélgettünk, elemeztük rajzait, festményeit, és ami mindennél fontosabb volt, bátorítás és buzdítás mellett kitartóan dolgozott. Pár év elteltével sikeresen pályázott a Derkovits-ösztöndíjra, bizonyítva, hogy az előző évek kitartható és elmélyült munkája meghozta gyümölcsét. Azóta Gábor pályája sikeresen ível fölfelé. Itthoni és külföldi szereplései, számos díja bizonyítják ezt.

Gondolataim nem elsősorban az itt kiállított festményekre szorítkoznak, hanem a nyolc év alkotásait nézegetve fogantak meg bennem. Azt hiszem, mindenkinek joga úgy értelmezni a műtárgyat, ahogyan akarja. A továbbiakban nem műtárgyelemzést fognak hallani, hanem őszinte benyomásaimat fogom elmondani Gábor festményeit nézve egy virtuális galériában. Azt hiszem az a fontos, hogy kérdések merüljenek fel a nézőben, továbbgondolva az alkotásokat. Az is lehet, hogy az értelmezés eltér az alkotó eredeti szándékától. Gondolataimat így a továbbiakban elfogultsággal is vádolhatnak. Vállalom.

„Hogy hová helyezzük a kamerát, az morális kérdés” – mondta valamikor egyik interjújában Jean Luc Godard, jelezve azt, hogy az alkotó milyen felelősséggel tartozik embertársai felé, milyen társadalmi jelenségekre összpontosít. Király Gábor művészete emberközpontú. Festményeinek egy fontos erénye az őszinteség. Ábrázolásmódja koncentrált, színes, kemény, az érzelem is átjön belőlük. Alkotásaiban egy életérzést igyekszik közvetíteni. Elidegenedés, magány, depresszió. Az élet nagy titkait, az örvendő, küzdő, szerető embert, emberben az

állatit. Alakjai mintha valakire várnának. Groteszk figurák a melankólia nyugal-
mával figyelő, várakozó emberek. Emberek?

Bábok mozdulatlanokba merevedve, küszködve a magánnyal, a várakozás
csendjébe burkolva. Szereplői a hétköznapok emberei. Hétköznapi élethelyzete-
ket örökít meg. Helyzetek, amelyekbe belekényszerül az ember, vagy amelyek-
ben benne él. Ez válik meghatározó élménnyé. Nyolc év alkotói tevékenysége
társadalmi látélet. Mintha ugyanazok a szereplők lennének jelen minden fest-
ményén, csak más-más élethelyzetben. Ezt kihangsúlyozza gyakori frontális
ábrázolásmódja. Groteszk megközelítése a valóságnak, és mégis, festményei nem
életidegenek, hanem éppen az életszeretet sugárzik belőlük.

Király Gábor szembe mer nézni a valósággal, nem színezi azt. Festményeit
nézve, az az érzésem, mintha egy szembesítéssel lennék. Befelé fordulni, elfordul-
ni a minket körülvevő mocsoktól, elszakadni és egy erkölcsileg tisztább világba
menekülni. Ugyanakkor a lírai felületek, a színes szürkék gazdag érzelmi skálát
vonultatnak fel. Alakjai bár brutálisnak tűnnek, de színei, szereplőinek esetlen
mozdulatai, az emberi lét kiszolgáltatottságáról, a védtelenségről szólnak. Így
élünk, dolgozunk, állunk, fekszünk, ahogyan Gábor ábrázolja? Talán igen, talán
nem. Az biztos, hogy egyedi látásmód az övé. Ami fontos az, hogy működik a
vizuális fantázia.

Színvilága mindig valamilyen színkontrasztra épül, kifinomult, meleg színhar-
mónia jellemzi azt. Bár legtöbbször élénk színeket használ: rózsaszínt, vöröset,
zöldet, kéket, színes szürkét, barnát, mégis érzékeny társításuknak köszönhetően
melankolikus színek. Megszokott élethelyzeteket ábrázol, szereplői – azáltal és
ahogyan megfesti őket – attól a pillanattól lényegessé válnak a világban.

Figyelemre méltó, kifinomult kompozíciós készsége van. A szereplői, habár
egy helyben rezdülnek, mintha állandó mozgásban lennének. Egy-egy „elejtett”
kézmozdulat vagy egyéb testrészlet függőleges, vízszintes, ferde iránya mozgal-
massá teszi a megfestett felületet.

Tematikáját látva, színvilága előtt merengve, egy igen ismert művésszel, az
idős David Hockney-vel rokonítanám; de mindketten jól elkülönülnek egy-
mástól, hiszen más-más környezetből jönnek. Miért mondom mindezt? David
Hockney-nak is volt egy festői korszaka, amikor megszokott hétköznapi élet-
helyzeteket festett. Festményein ugyanúgy jelen van az úszómedence, a kert, a
konyha, a szobabelső, és bennük az ember, akárcsak Gábor festményein. (David
Hockney az utóbbi időben azonban nagyméretű, színektől tobzódó tájképeivel
hívta fel magára a figyelmet.)

Király Gábor képeinek jelentéstartalma nem változott az elmúlt nyolc évben.
A szereplők ugyanazok: a szomorúság, a bánat mindig kiolvasható festményei-
ből, mégis változatosak, hiszen Gábor rendelkezik azzal a plasztikai intelligenci-
ával, ami lehetővé teszi ezt. Mintha egy lélegzetvétellel festette volna őket.

Portréi nem jellemábrázolások, festményeinek állandó szereplői úgy általában
az emberek, bennük nem ismerhetők fel valós szereplők.

Egy életérzés közvetítői, amit nemcsak a forma – eltorzult arcmimika –, hanem
a melankolikus színvilága is alátámaszt. SMS című festményén a kutya csak egy

(folytatás a 97. oldalon)

Kolbázmester – akril, fatábla, 35×25 cm – 2015

Disznóbontás – akril, futóbla, 35×25 cm – 2015

Asszony darált hússal – akril, fatábla, 35×25 cm – 2015

Parton – akril, fatübla, 45×25 cm – 2015

Yoyo – akril, fatábla, 45×25 cm – 2015

Esővíz – akril, fatábla, 45×25 cm – 2015

Költözés – akril, fatábla, 45×25 cm – 2015

Ültető – akril, fatábla, 35×55 cm – 2015

Söröző – akril, fatábla, 35x25 cm – 2015

Hulladékgyűjtő – akril, fatábla, 35×55 cm – 2015

Függönyhúzó – akril, fatábla, 35×55 cm – 2015

Kőműves – akril, fatábla, 35×55 cm – 2015

Egy csésze kávé – akril, vászon, 150×98 cm – 2015

Sonkasüldő – akril, fatábla, 45x30 cm – 2015

Asztaltárs – akril, vászon, 80×40 cm – 2015

Vasárnapi zöldségeink – olaj, vászon, 170×100 cm – 2011

díszlet, ugyanis magányában a nő a mobiljában találja meg „társát”. Mintha valami nem lenne rendben a világban.

A fent említett életérzésen kívül a humor is jelen van festményein. *Zsiradék* című festményén a nőn a konyhában fürdőruhára emlékeztető ruhadarab van, kezében egy kiforduló mozdulattal öntené ki a tepsi tartalmát egy meglehetősen nem odailó „pas de deux” táncmozdulattal.

Úszólecke című festményén, ahol a medence szélén, vagy már a vízben álló nő és az úszómester beszélget – aki jobb karját a nő vállára teszi, mintegy bátorítás-képpen –, a nő békalábat, mint egy virágcsokrot, tart a kezében, az úszómester felé fordítva jelzi, hogy nincs ok aggodalomra. Humor és gyöngédség árad a festményből.

Kertvárosban című festményén csak sejtet, a férfialak, aki egy rúd két végén felfüggesztett állatokat tart, úgy fogja a rudat, mintha súlyt emelne. Groteszk és humor keveredik. A két állat közül csak az egyiknek látszik a fél teste, ezzel fokozva a festményből áradó feszültséget.

Király Gábornál egy-egy hétköznapi tünő állat leölése, ábrázolásmódjának köszönhetően, tragikus eseménnyé minősül. *Véreztetés* című festményén a leölt állat vére nem kicsordul, hanem valósággal zuhatagként ömlik a festményből a nézőre.

Portrészorozatait nézve joggal felmerül a kérdés: Portréfestő? Nem csak. Emberábrázoló ereje mindenesetre nem hagy közömbösen. Figyeljük meg, hogy majdnem minden ábrázolásán jelen van az állat, ami gyöngédségről tanúskodik. Festményeit nézve, mintha egy folyamatos tévéhíradós műsor nézője lettem, voltam, riportszerű tudósítást láttam mai lelkiállapotunkról. Emberi létünk megannyi nyomorúságával való szembenézés. Brutálisnak tűnő emberek, és mégsem agresszívak.

Vakvezető kutya című festményén ember és kutya mintha egyé lettek volna, a nő gyöngéden tartja a vállán az állatot. Mintha arra buzdítana, derüljünk az élet szépségein, és a felebaráti szeretetről sem feledkezzünk meg. Hisz nem jó az embernek egyedül!

Köszönöm figyelmüket.

Kecskemét, 2015. október 2.